

ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ.

—ο—

Μετὰ τὴν ἐκ τῆς χολέρας πανωλεθρίαν τὴν ἐρημώσαν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, φιλάνθρωποι τινες κυρίαί, πρωτοστάτιδα ἔχουσαι τὴν Κ. Μαρίαν Ὑψηλάντου, ἥς τὸ ἐπώνυμον ἀνκαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τῶν εὐγνωμόνων Ἑλλήνων τὸν ἐνδοξόν τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῶν πρωταγωνιστήν, ἰδοῦσαι τὴν θλιβερὰν ἐγκαταλείψιν εἰς ἣν κατήντησαν θυγάτρια γονέων ἀπάρων ἀρπαγέντων ὑπὸ τῆς νόσου, ἐπεκέρθησαν νὰ συστήσωσιν ὀρφανοτροφεῖον εἰς ὃ νὰ παραλάβωσι τινὰ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τοὺς πόρους τοῦ καταστήματος. Τὴν ιδέαν δὲ ταύτην κοινοποιήσασαι πρὸς τὴν Μεγαλειοτάτην Βασιλίσσαν καὶ ἐπικαλεσθεῖσαι τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς προστασίαν, ἔτυχον ἀμέσως τῆς ὡς πάντοτε πρὸς πάντα τὰ καλὰ προθύμου συγκαταβάσεως καὶ συνδρομῆς αὐτῆς. Συνεκροτήθη λοιπὸν ἐταιρεία τῇ βασιλικῇ εὐδοκίᾳ, καὶ συγχρόνως κατηρτίσθη ὀρφανοτροφεῖον, τιμώμενον διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Σεπτῆς Προστάτιδος ΑΜΑΛΙΑΣ, καὶ ἐγκαινισθὲν ἤδη ἐνώπιον αὐτῆς. Ἐπεδαψίλευσε δὲ πρὸς αὐτὸ καὶ προῖκα ἀξιόλογον ἡ αὐτῆς Μεγαλειότης, καταθέσασα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς εὐρισκόμενον ἀξιόλογον ποσὸν ἑξήκοντα καὶ πέντε περικοῦ χιλιάδων δραχμῶν.

Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἐταιρείας α Σκοπὸς τοῦ ὀρφανοτροφείου εἶναι τὸ νὰ μορφώσῃ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἐνδαιτωμένων κορασίων φρονίμους καὶ κοσμίους παρθέτους, χρηστὰς οἰκοκυράς, χρησίμους καὶ ἀγαθὰς εἰς τὴν κοινωνίαν γυναῖκας. Ὅθεν καὶ ἡ βάση τῆς ἀνατροφῆς αὐτῶν θέλει εἶναι χριστιανικὴ ἀγωγή, καὶ ἀσκήσις πρὸς ἀπόκτησιν τῶν χριστιανικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρετῶν ἢ πρὸς θεὸν εὐσέβεια πρὸ πάντων, τὸ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σεβασ, ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἢ φιλάνθρωπία, ἢ ταπεινοφροσύνη, ἢ κοσμιότης, ἢ ἐγκράτεια, ἢ καρτερία καὶ ἢ φιλεργία θέλουσιν εἶναι αἱ κυριώτεραι αὐτῶν ἐκασκίαι. Ἐκ δὲ τῶν γνώσεων καὶ ἐργῶν θέλουσιν διδάσκειν ὅσα συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἀναδεικνύωσιν αὐτὰς φιλοπόνους καὶ φρονίμους τῆς οἰκίας οἰκονόμους, καὶ χρησιμωτάτας εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν εἰς ἣν προορίζονται, καὶ ἰδίως εἰς τὴν εὐτυχῇ μεσαιάν τάξιν τοῦ φιλοπόνου καὶ ἐργατικοῦ λαοῦ. Ὅθεν καὶ ἡ τοῦ καταστήματος ἀποσκευὴ καὶ ἡ ἐνδυμασία αὐτοῦ, καὶ ἡ διαίτα θέλουσιν εἶναι λιτὰ καὶ ἀπέριττα καὶ ἀπλούστατα, ἀλλὰ καθάρια, κόσμια καὶ ὑγιεινά. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ πάντα θέλουσιν γίνεσθαι εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ τι δυνάμενον ν' ἀναπτύσῃ εἰς τὰς ἀπάλας καρδίας καὶ τὰς ἀθῶας ψυχὰς τῶν παιδῶν τούτων ιδέας ἀντιβαίνουσας εἰς τὸν προορισμὸν τῶν.

Διδάσκονται δὲ εἰς τὰ ὀρφανὰ ὅσα καὶ εἰς τὰ ἐντελῶς ὀργανισμένα δημοτικὰ σχολεῖα, καθὼς καὶ χειροτεχνήματα καὶ ἄλλα γυναικεῖα ἔργα. Ἰδίως δὲ ραπτική καὶ κεντιστικὴ παντὸς εἶδους, πλούσιον ψι-

λῶν καὶ χονδρῶν ἐνδυμάτων καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν, μαγειρικὴ, καὶ ἐν γένει ὅλη ἡ οἰκειανκὴ ὑπηρεσία καὶ διακόσμησις, καὶ ὅσα καλὴ οἰκοδέσποινα ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἐντελῶς. »

Ἐκ τούτων ἐννοοῦμεν ὅτι σκοπὸς κύριος τοῦ ὀρφανοτροφείου εἶναι νὰ πλαστουργήσῃ τὴν χρησιμωτάτην μὲν, ἀλλὰ μὴ ὑπάρχουσαν ἄλλως ὅρας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκείνην τάξιν τῶν γυναικῶν, ἐξ ἧς λαμβάνουσιν αἱ εὐποροὶ οἰκογένειαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ ἄλλαχοῦ, τὰς nurses, bonnes d'enfants, ménagères καὶ τὰς τοιαύτας.

Διττῶς ἄρα θεάρεστος καὶ ἄριστος ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ Ἀμαλίου ὀρφανοτροφείου· πρῶτον διότι σώζει ἀπὸ τῆς ἐγκαταλείψεως, τῆς πενίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης πηγαζούσης ἠθικῆς διαφθορᾶς ἀριθμὸν τινὰ κορασίων, καὶ δεύτερον διότι παρασκευάζει γυναῖκας χρησίμους οὐχὶ μόνον εἰς ἑαυτὰς ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν.

Διὰ νὰ γίνωσι δεκτὰ εἰς τὸ Ἀμαλίον ὀρφανοτροφεῖον τὰ κοράσια, πρέπει νὰ εἶναι ὀρφανὰ καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς, καὶ νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν πέντε ἕως ἑνδεκα ἐτῶν. Γίνονται δὲ πλὴν τούτων δεκτὰ καὶ ὀρφανὰ πατρὸς ἢ μητρὸς μόνον, διδομένων δι' ἑκάστον εἰκοσιπέντε δραχμῶν κατὰ μῆνα ὑπὸ συγγενῶν ἢ ἄλλων φιλανθρώπων.

Τὸ Ἀμαλίον ὀρφανοτροφεῖον διοικεῖται, ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῆς Μεγαλειοτάτης Βασιλίσσης, ὑπὸ ἐπιτροπῆς κυριῶν, ἔχουσῶν παρ' αὐταῖς καὶ ἑρῶρον διαχειριζόμενον τὰ τῆς οἰκονομίας, καὶ γραμματέα· ἔχει δὲ καὶ διευθυντρίαν φροντίζουσαν ἰδίως περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν κορασίων, καὶ διδάσκαλον παραδίδουσαν τὰ μαθήματα καὶ τὰ ἐργόχειρα, εἰς ἃς εὐκταῖον νὰ προστεθῇ καὶ κληρικὸς σεβάσμιος, καὶ πρόθυμος εἰς τὸ ἐπισκέπτεσθαι συνεχῶς τὰ κοράσια, καὶ χειραγωγεῖν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ γενναίους καὶ πλουσίους καρπούς, (καθότι ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τὸ ἐντελὲς τῶν πόρων αὐτοῦ μόνον εἰκόσιν ὀρφανὰ διατρέφει,) ἀνάγκη πᾶσα νὰ συντρέξωσιν αὐτὸ οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμογενεῖς, ἔχοντες τὴν πεποιθήτην ὅτι ποτὲ δὲν σινεισέφεραν εἰς σκοπὸν ἱερώτερον. Αὐτὸς ὁ δῆμος τῆς πρωτεύουσας, ὡς ἀπολαύων ἀμέσως τῶν ἐκ τοῦ ὀρφανοτροφείου ὠφελημάτων, ὀφείλει νὰ τὸ συνδράμῃ. Καὶ οὐχὶ μόνον ὁ δῆμος ἀλλὰ καὶ ἡ κυβερνήσις, διὰ νὰ τὸ ἀναδείξῃ μάλιστα πρότυπον τοῦ εἶδους τούτου καταστήματος, ἐνισχύουσα καὶ τοὺς ἄλλους δήμους νὰ συστήσωσι τοιαῦτα. Ἡ φιλάνθρωπία, ἡ θρησκεία, τὸ κοινὸν συμφέρον ἀξιοῦσι νὰ συντελῶμεν πάντες εἰς τὴν διάσωσιν τῶν δυστυχῶν καὶ ἀθῶων πλασμάτων. Τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ ὥστε ἡ κοινωνία, δευτέρα μήτηρ τῶν πολιτῶν, νὰ ἀγρυπνῇ ἐφ' ὅλων τῶν ἐνδεῶν, καὶ νὰ σώζῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βαραύρου τῆς διαφθορᾶς εἰς ὃ κινδυνεύουσι νὰ καταποντισθῶσι. Τοῦτο τὸ καθήκον αἰσθανόμενοι οἱ δῆμοι εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑυρώπης, διιτηροῦσι τοιαῦτα καταστήματα ἀρρένων τε καὶ κορασίων, καὶ ἄλλα πα-

ρόμοια, salles d'asyle καὶ crèches καὶ Infant's schools ὀνομαζόμενα, ἀφιερούντες εἰς αὐτὰ τὰ πρῶτα χρηματικά των κεφάλαια. Ἄμετος δὲ καρπὸς αὐτῶν δὲν εἶναι μόνη ἡ σωτηρία ἀπὸ τῆς πενίας καὶ τῆς ἡθικῆς διαφθορᾶς, ἀλλὰ καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ἡθικῆς καταστάσεως, καὶ ἡ βεβαία ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποθησκόντων, ἐλάττωσις ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀναγκαῖα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοσαύτην κατοίκων ἐλλείψιν πάσχουσιν.

Ὡς λαβοῦσα τὸ δικαίωμα ἡ διοικητικὴ τοῦ Ἀμαλείου ὀρφανοτροφείου ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ ἀρ. 22 τοῦ κανονισμοῦ νὰ γέρῃ τροποποιήσεις εἰς αὐτὸν συμβουλευομένη τὴν πείραν καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν μελῶν, καλὸν εἶναι νὰ ἐνθυμηθῇ ἐν καιρῷ ὅτι, ἐπειδὴ τὰ καταστήματα τοῦ εἶδους τούτου κύριον μὲν σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδίων, δευτερεύοντα δὲ τὴν μάθησιν γραμμάτων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὠρῶν ὅσαι ἀναλίσκονται εἰς σπουδὴν εἶναι ἴσως ὑπέρμετρος, καὶ ὅτι καὶ ἐπιβαλεῖς προσέτι νὰ ἀσχολῶνται εἰς αὐτὴν τὰ πενταετῆ κοράσια ὅσον χρόνον καὶ τὰ ἐνδεκαετῆ.

Καὶ εἰς τὰ ἐργόχειρα, τὰ γυμνάσια, τὴν προσευχὴν καὶ τὰς ποινὰς, καλὸν ἴσως νὰ γίνῃ μικρά τις μεταρρύθμισις· ὁ χρόνος τῆς ἀσχολίας εἰς τὰ ἐργόχειρα, διὰ τὰ μικρότερα μάλιστα κοράσια, νὰ μὴ παρατείνεται παραπολύ, οὐδὲ νὰ εἶναι δύσκολα τὰ ἐργόχειρα αὐτὰ, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἔχωσι χαρακτῆρα διατριβῆς, καὶ τέρψεως, καὶ ποικιλίας· διότι τότε τὰ παῖδια γίνονται προσεκτικώτερα, καὶ σιωπῶσι, καὶ μανθάνουσι νὰ σκέπτονται. Καλὸν δὲ ἐνίοτε, ἐνῷ ἐργάζονται, νὰ διηγῆται πρὸς αὐτὰ ἡ διευθύντρια ἢ ἡ διδάσκαλος ὠφέλιμὸν τινα καὶ τερπνὴν ἱστορίαν, ἢ καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ τὴν προσευχὴν ἢν τινα ἀναγινώσκουσι καθ' ἑκάστην.

Τὰ δὲ γυμνάσια νὰ εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῶν φυσικῶν καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, χωρὶς νὰ προξενῶσι κόπον καὶ ἀηδίαν· ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ κάθηνται πολλὴν ὥραν, τὰ μικρὰ ἰδίως κοράσια, διότι στενοχωροῦνται καὶ βλάπτεται ἡ ὑγεία αὐτῶν. Μὴ λησμονῶμεν ποτὲ ὅτι τὰ παῖδια, ἐμπεριέχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὰ σπέρματα πολυχρονίου ζωῆς, ἔχουσιν ἀνάγκην ἀδιακόπου κινήσεως.

Ἡ προσευχὴ εἶναι προτιμώτερον νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνεται κατὰ λέξιν ὑφ' ὅλων τῶν κορασίων, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ κανονισμὸς, διότι οὕτω καθίσταται μηχανικόν τι καὶ οὐχὶ σκέψεως καὶ προσοχῆς ἔργον. Εἰς πολλὰ παιδικὰ καταστήματα τῆς Εὐρώπης τὴν προσευχὴν ἀναγινώσκει μεγαλοφώνως ὁ διδάσκαλος, ἱσταμένων ἐν σιωπῇ καὶ κατανύξει τῶν παιδίων· ὅταν δὲ ἀποδειχθῇ ὅτι ἐν ἑξ' αὐτῶν τὴν ἔμαθε καλῶς, παραγγέλλεται νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὴν ἀντὶ τοῦ διδασκάλου, ἡ δὲ ἀντικατάστασις θεωρεῖται ὡς ἀμοιβή, τὴν ὁποῖαν φιλοτιμῶνται ν' ἀξιοθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως ὅλα τὰ παῖδια, μανθάνοντα καὶ ἐννοοῦντα καλῶς τὴν προσευχὴν. Καὶ οὕτω πληροῦται εὐστοχώτερον ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἐψηφίσθη ἡ κατὰ λέξιν ἐπανάληψις.

Καὶ ἡ βαθμολογία τῶν ποινῶν πρέπει, νομίζομεν, νὰ μετριασθῇ· διότι πᾶσα ποινὴ ἐπιβαλλομένη εἰς μικρὰ παῖδια πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ ἐμπνέῃ εἰς αὐτὰ ἀποστροφήν κατὰ τῆς διδασκάλου καὶ τοῦ σχολείου· ἀνάγκη μάλιστα νὰ συνειθίζωνται εἰς τὴν πειθαρχίαν διὰ ποινῶν ἡπίων καὶ φέρ' εἰπεῖν μητρικῶν. Ὅθεν θεωροῦμεν μᾶλλον βλαβερὰν τὴν α' καὶ τὴν δ', περὶ δὲ τὴν ἐπιβολὴν τῆς β', καὶ τῆς ζ', ἀνάγκη νὰ καταβάλλεται προτοχὴ ὥστε νὰ μὴ παρατείνεται ἡ διάρκεια αὐτῶν ὑπὲρ τὸ δέον· ἀλλὰ καὶ αὕτῃ ἡ τῆς σ' νὰ γίνεταί μετὰ πολλῆς περισκέψεως.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἀμοιβῶν κάλλιστον νὰ προστελεῖ καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς προσευχῆς.

Ἀναγκαῖον προσέτι νὰ ὁρισθῇ καὶ ὁ χρόνος τῆς ἐν τῷ καταστήματι διαμονῆς τῶν παιδίων.

Ἐπισκεφθέντες τὸ Ἀμαλείον ὀρφανοτροφεῖον, παρατηρήσαμεν εὐχαρίστως πολλὴν τάξιν καὶ καθαριότητα καὶ ἐπιτροπὴ (*), καὶ ἑφορος, καὶ γραμματεὺς, καὶ διευθύντρια, καὶ διδάσκαλος, ὅλοι ἀμιλλῶνται τίς νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ μεζονος ἀκριθείας τὰ ἴδια καθήκοντα. Θαυμάζομεν δὲ πρὸ πάντων τὴν Μεγαλειοτάτην Προστάτιδα, μεριμνῶσαν μετὰ σπανίας καὶ ἐνδελεχοῦς ἐπιστάσεως περὶ αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῆς παρουσίας ἐνισχύουσιν συνεχῶς τὴν προαγωγὴν του. Τοῦτο καὶ μόνον ἐγγυᾶται περὶ τῆς εὐδότητος τοῦ κατὰ πρῶτον ἰδρυθέντος εἰς τὴν Ἑλλάδα τοιοῦτου καταστήματος, οὗτινος ὁμοῖα εὐχόμεθα νὰ συστηθῶσι καὶ ἄλλαχού τοῦ κράτους, καὶ ὑπὲρ οὗ θεωροῦμεν καθήκον ἡμῶν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν καὶ αὐθις τὴν ταχείαν καὶ πρόθυμον συνδρομὴν τῶν ὁμογενῶν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ὑπὸ Σπ. Τρικούπη.

— 0 —

Εἰς τὰς περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως τοῦ Κ. Σ. Τρικούπη γνώμας ὅσαι ἐδημοσίευσεν ἄχρις ὥρας ἡ *Harbura*, προσθέτομεν ἀσμένως καὶ τὴν ἐρεζῆς, ἢν τινα ἐρανίζομεθα ἐκ τοῦ *Spectateur de l'Orient*· α' Τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως, ἐπραγματεύθη ὁ Κ. Τρικούπης πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίνῳ, κατὰ τρόπον ἀντάξιον τῆς ὑποθέσεως. Ἡ εὐκρίνεια καὶ ἡ ποιητικὴ τοῦ ὕφους, νευρώδους συνάμα καὶ γραφικοῦ, τὸ ἐπαγωγόν

(*) Μίλη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι αἱ Κυρίαι Μαρία Ὑψηλάντου, πρόεδρος (ἀποῦσα), Ζωὴ Σούτσου, ἐκπληροῦσα καθήκοντα προέδρου, Κυριακούλα Κριεζῆ, Ἀνδρομάχη Μ. Ρενιέρη, καὶ Εὐφροσύνη Ν. Δραγούμη. Ἐφορος δὲ ὁ Κ. Γ. Κοζάκης Τυπάλδος, καὶ γραμματεὺς ὁ Κ. Ἀθ. Λεονάρδος.